

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДА БОРА ЗА 2021. ГОДИНУ

I РЕЗИМЕ

Град Бор има вишегодишње искуство у изради и реализацији локалних акционих планова запошљавања чија израда је почела још од 2013. године. Евалуацијом претходних планова, утврђено је да су њиховом реализацијом постигнути позитивни ефекти на запошљавање. Из тог разлога се приступило изради локалног акционог плана запошљавања-ЛАПЗ-а за 2021. годину.

У припреми ЛАПЗ-а су учествовали сви релевантни актери града и то: представници градске управе града Бора, Локални савет за запошљавање, Филијала Националне службе за запошљавање, Канцеларија за локални економски развој, представник Омладинске организације и други.

ЛАПЗ 2021. за град Бор је основни инструмент активне политике запошљавања на подручју града Бора у 2021. години и њиме се дефинишу циљеви и приоритети политике запошљавања и утврђују програми и мере који ће се реализовати како би се постигли постављени циљеви и омогућило одрживо повећање запослености.

ЛАПЗ 2021. је у складу са Стратегијом локалног одрживог развоја 2011-2021, Стратешким планом за социјалну политику града Бора 2019-2023 и другим развојним документима града и доприноси остваривању општег циља Националне стратегије запошљавања – повећању запослености.

Након анализе свеукупне ситуације у граду, дошло се до следећих закључака који су утицали на израду ЛАПЗ-а:

- Укупна запосленост се и даље веома споро повећава, а у неким областима чак и даље смањује (прерађивачка индустрија, здравство и образовање и др);
- Незапосленост је и поред тренда смањивања и даље присутна као релевантан проблем (3.887 незапослених лица на евиденцији НСЗ);
- Приватни сектор је и даље неразвијен и у заостатку у односу на окружење (у укупном запошљавању учествује са свега 13,40%);
- Велико учешће расположивог радног контингента становништва (29.342 лица тј. 65,73% укупног становништва града према подацима РЗС за 2019. годину);
- Нису најављена значајнија отпуштања радника и не очекује се велики прилив вишкова запослених у овој години;
- Национални акциони план запошљавања за 2021. годину још није усвојен те ће после његовог усвајања бити извршене евентуалне допуне ЛАПЗ 2021.

Полазећи од претходних закључака, ЛАПЗ за 2021. годину предвиђа следеће приоритете:

- 1. подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица**
- 2. унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал и**
- 3. унапређење институција запошљавања**

Реализација постављених приоритета ће се финансирати на следећи начин:

- Средствима из буџета града Бора у износу од 18.000.000,00 динара
- Средствима из буџета Републике суфинансирањем појединих мера које ће предвидети ЛАПЗ 2021.
- Средствима из буџета Републике кроз редовне јавне позиве НСЗ
- Додатним наменским средствима из буџета Града
- Донацијама и др.

У току спровођења ЛАПЗ-а вршиће се континуирано праћење реализације и према потреби предузимати одговарајуће мере да се ЛАПЗ успешно реализује.

Очекивани резултати су: смањење незапослености, повећање запослености и јачање приватног сектора.

II РЕАЛИЗАЦИЈА ЛАПЗ ЗА 2020. ГОДИНУ

Локални план запошљавања за 2020. годину предвидео је 3 групе приоритета и то:

1. подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица
2. унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал и
3. унапређење институција запошљавања

Сагледавањем постигнутих ефеката, може се рећи да је ЛАПЗ за 2020. годину успешно реализован и да на његову реализацију није много утицала пандемија корона вируса. Посматрано по приоритетима то изгледа овако:

1. Подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРИОРИТЕТНИХ МЕРА ЗА 2020.ГОДИНУ				
Мера/активност	Број лица	Носиоци активности	Извор финансирања	Износ средстава
1.Мере које је суфинансирала Република Србија				
1.1. Субвенција за самозапошљавање	19 лица	ЛСЗ,	Буџет града	2.423.450,00
		Филијала НСЗ	Буџет РС	2.326.550,00
2.Мере које је самостално финансирао град Бор				
2.1. Стручна пракса	34 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет града	7.500.000,00
2.2 Самозапошљавање	6 лица		Буџет Града	1.500.000,00
2.3.Јавни радови	172 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет града	18.500.000,00
УКУПНО;	231 лице	ЛСЗ, Филијала Бор	Буџет града	29.923.450,00
			Буџет РС	2.326.550,00
СВЕГА:				32.250.000,00

- За самозапошљавање из градског буџета за 2020. годину је утрошено 3.923.450,00 динара. Део од 2.423.450,00 је суфинансиран из републичког буџета са још 2.326.550,00 динара и тако се самозапослило 19 лица. Преостали износ од 1.500.000,00 динара је Град самостално финансирао и тако се самозапослило још 6 лица.

- Из средстава републичког буџета субвенцију за самозапошљавање је добило 27 лица што износи 6.750.000,00 динара.

- Из средстава републичког буџета субвенцијом за отварање нових радних места упослено је 18 лица (од чега 4 особе са инвалидитетом) што износи 3.760.000,00 динара.

- За јавне радове је из буџета Града издвојено 18.500.000,00 динара. Овим средствима је радно ангажовано 172 лица.

- Редовним јавним позивом НСЗ на јавним радовима је ангажовано 14 особа са инвалидитетом за које је утрошено 2.060.150,00 динара.

- У 2020. години град Бор је самостално финансирао стручну праксу незапослених лица. Из градског буџета је за те сврхе издвојено 7.500.000,00 динара. Филијала НСЗ је пружала стручну и техничку подршку. У меру је било укључено 34 лица, и још 2 лица као замене. Реализација мере је још у току.

- Стручна пракса је финансирана и кроз редовни јавни позив НСЗ из републичког буџета, а укључено је 24 лица из Бора.

- По редовном јавном позиву је укључено 6 лица у програм стицања практичних знања.

- Из средстава републичког буџета преко НСЗ су финансирани и програми приправника у које су укључена 2 лица из Бора, са средњим и 4 са високим нивоом квалификације.

- НСЗ је у 2020. години организовала и основну информатичку обуку у коју је било укључено 5 ОСИ са евиденције незапослених.

- У 2020. години у Бору су реализоване и друге мере из програма НСЗ као што су: клуб за тражење посла, обуке за активно тражење посла, обуке за будуће предузетнике, програм менторинга, мотивационе обуке итд.

2. Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Реализација функционалног основног образовања одраслих реализована је у ОШ „Вук Караџић“ обухватом 33 лица у 2020. години.

Уписна политике средњих школа усклађена је у великој мери са потребама послодавца и развоја привреде. Посебно је настављен развој дуалног образовања.

Стручна пракса ученика и студената је реализована у складу са плановима и програмима образовања.

У школској 2019/20 стипендирано је укупно 44 стипендиста из средстава буџета града Бора.

Каријерно саветовање односно професионална оријентација одвијала се у основним школама кроз деловање посебних тимова. У средњим школама нарочито је била значајна активност у Техничкој школи, која је формирала посебан Каријерни центар. На Техничком факултету каријерно саветовање се одвијало преко заједничког Центра за каријерно

саветовање на нивоу Београдског универзитета. У области професионалне оријенације деловала је и филијала Националне службе запошљавања у Бору, као и Канцеларије за младе града Бора.

Као посебан облик професионалне оријентације младих, град Бор је подржао одржавање 9 по реду фестивала природних и техничких наука у Бору, који је карактеристичан по масовном учешћу ученика и наставника свих образовних институција из Бора, као и низа стручних институција, јавних предузећа и установа града.

Ради идентификовања и подстицања младих талената из основних и средњих школа у Бору је наставио да делује Регионални центар за таленте.

У Бору је у 2019. формирана Регионална канцеларија инжењерске коморе за задатком да подстиче развој инжењерских знања.

При Техничкој школи Бор деловао је у 2020. Регионални центар за континуирано образовање одраслих.

3. Унапређење институција запошљавања

Градска управа Бор, Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места образовала је посебну **Канцеларију за локални економски развој** која се бави израдом стратешких докумената у сарадњи са стручним лицима из одређених области, учествује у изради пројеката којима се подстиче економски развој, сарађује са јавним предузећима и установама у циљу израде пројеката, сарађује са невладиним организацијама. Канцеларија је обављала стручне и административне послове у вези и реализације Конкурса за Јавне радове и Стручну праксу у 2020. години.

Подршку активностима у локалној заједници дала је **филијала Националне службе за запошљавање Бор**, што је допринело успешној припреми и реализацији ЛАПЗ за 2020. годину. Филијала је спорвела меру самозапошљавања, а у спровођењу мера Јавних радова и стручне праксе била је техничка подршка Канцеларији за локални економски развој, док је у другом Конкурсу за Јавне радове обављала стручне и административно-техничке послове.

Локални савет запошљавања града Бор (ЛАПЗ) је у 2020. години одржао ј 3 седнице на којима је припремао ЛАПЗ, доносио и пратио реализацију спровођења активних мера политике запошљавања утврђених у ЛАПЗ за 2020. годину.

У локалној заједници града Бора делује **Бизнис инкубатор центар** који већ годинама послује пуним капацитетом. Од 10 места Бизнис инкубатор центра 9 су тренутно попуњена а 1 место преостало биће попуњено у 2021. години јер има доста заинтересованих лица. Остали закупци су на другој, трећој или четвртој години закупа, колико и траје инкубациони период.

Бизнис инкубатор центар има мањак просторног капацитета, односно мањак локала за издавање, а присутна је велика потражња. Једна од активности Бизнис инкубатор центра је и пројекат Технолошког инкубатора и Старт ап центра у Бору као вид подршке развоју сектора МСП и научно истраживачким институцијама у региону.

Канцеларија за младе града Бора активно је укључена у програм професионалне оријентације и каријерног вођења и саветовања младих, као и у праћење дела Локалног плана за младе који се односи на запошљавање младих.

III СТРАТЕШКА ДОКУМЕНТА ГРАДА БОРА О ПОЛИТИЦИ ЗАПОШЉАВАЊА

Полазећи од значаја решавања проблема незапослености и већег запошљавање у Бору, у важећим стратешким документима Града Бора донетих у протеклом периоду (Стратегија локалног одрживог развоја 2011-2021, Стратешки план за социјалну политику за период 2019-2023.) изричито је наглашен приоритет повећања запослености, а тиме и решавања низа других развојних и социјалних проблема. Напомињемо да је у току израда Плана развоја града Бора за период 2021-2028. године, у складу са Законом о планском систему Републике Србије, који ће обухватити и проблематику запошљавања.

Крајем 2018. усвојен је нови **Стратешки план за социјалну политику града Бора за период 2019-2023.** године који је изричито нагласио приоритет повећања запослености у функцији унапређења квалитета живота грађана и развоја локалне заједнице. Стратешки план је дефинисао више оперативних циљева ради реализације утврђеног приоритета повећања запослености са низом конкретних међуциљева и активности:

- Повећана запошљивост младих, старијих, жена, ОСИ, Рома, избеглица и ИРЛ лица, повратника реадмисијом, становника са села, као и осталих незапослених из рањивих група као и из групе дуготрајно незапослених
- Повезивање образовања и запошљавања
- Унапређење рада Локалног савета за запошљавање
- Развој услуга филијале НСЗ према специфичним потребама града/локалне заједнице.

Град Бор има **Локални акциони план за младе за период 2018-2022. године** у коме су сагледани актуелни проблеми запошљавања и утврђени приоритетни правци и мере за решавање незапослености младих.

Локални акциони план за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Бору за период 2021-2023. године представља основ за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Граду Бору за наведени период који дефинише правце деловања, и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати садашњи положај припадника ромске заједнице, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање дефинисаних циљева. План има пет кључних области релевантних за социјално укључивање ромске националне мањине и у оквиру њих је дефинисано 5 посебних циљева од којих је један Унапређење нивоа запошљивости, могућности за запошљавање и економског оснаживање Рома и Ромкиња.

Локални план запошљавања за 2021. годину конкретизује и разрађује циљеве и приоритете из наведених докумената, као и циљеве и приоритете Националне стратегије запошљавања полазећи од анализе стања на основу реалних података, и могућности економског и друштвеног развоја града и шире заједнице.

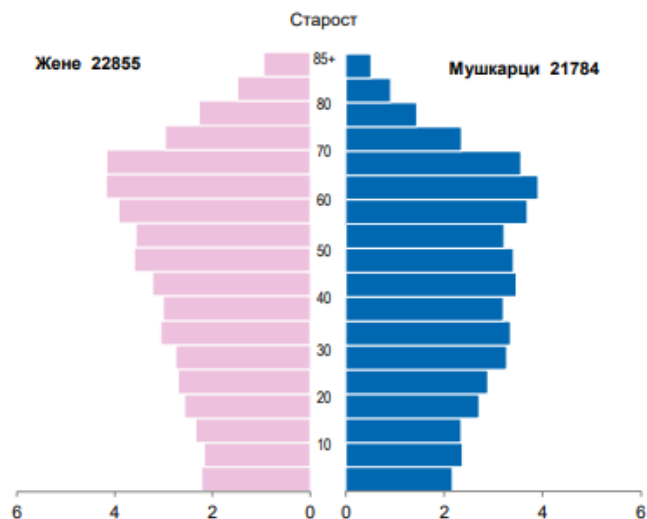
За реализацију циљева и мера предвиђених Локалним акционом планом запошљавања средства за подстицај запошљавања обезбеђују се у буџету Града Бора а за други део конкурисаће се за средства републичког буџета.

1. Демографски подаци

За Републику Србију је карактеристичан дугогодишњи негативан тренд природног прираштаја, интензивно демографско старење и висока просечна старост становништва. Према класификацији Уједињених Нација у стадијуму демографске старости се налазе све популације код којих је удео лица старијих од 65 година преко 7%. Пројекције Републичког завода за статистику које су урађене за период 2011-2041 године, показују да ће се процес демографског старења наставити. Треба узети у обзир и све већи одлазак младих образованих људи из земље.

Према подацима Републичког завода за статистику Србије из 2019. године, у Бору живи 44.639 становника подељених у 14 насеља на површини од 856 км квадратних. Од тог броја становника 22.855 чине жене, а 21.784 су мушкарци. Густина насељености износи 52 становника по км² а просечна старост становника је 44 године. Стопа живорођених је 8, стопа умрлих је 17 стопа негативног природног прираштаја је -9 што је више за 4 од просека Републике Србије. Просечан број чланова домаћинства је 2,84 а то је за 0,04 % мање од републичког просека.

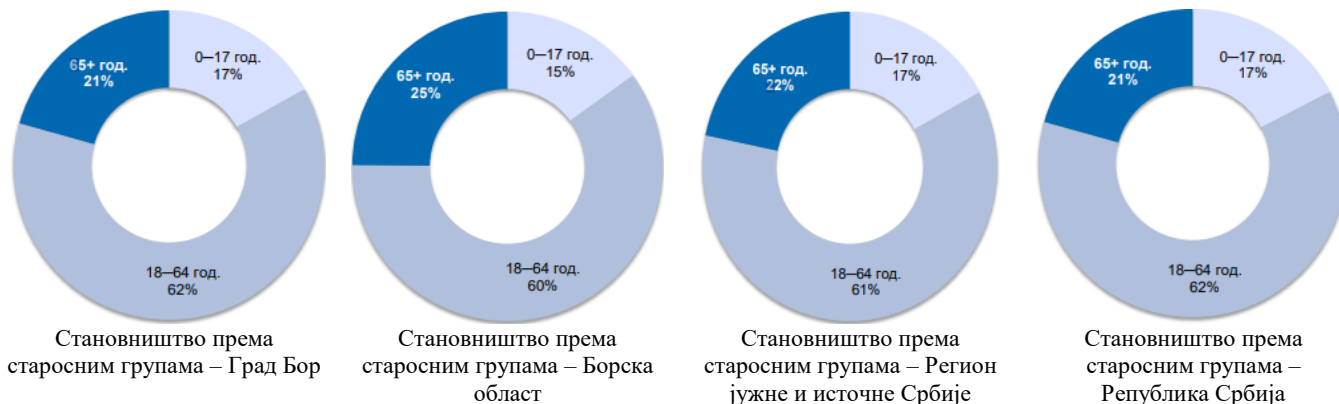
Становништво по петогодишњима и полу, 2019. (%)

Извор: Витална статистика, РЗС

По годинама старости у укупном броју становника преовлађује старосна група од 18 до 64 године која износи 62% од укупног броја становника или 27.424 лица. То је за на нивоу републичког просека, за 1 процента изнад просека региона Јужне и Источне Србије и за 2 изнад просека за борску област. Старосна група од 65 година па навише заузима 21% од укупног становништва тј. 9.213 становника и у рангу је са просеком Републике, за 1 проценат мања од просека Региона јужне и источне Србије и за 4 процента од борске области. Најмањи део заузимају најмлађи, старосна група од 0 до 17 година и то укупно 17 процената или 7.533 лица што је на нивоу републичког просека и просека Региона јужне и источне Србије а за 2 процента већа од просека борске области.

Становништво према старосним групама: 2019. година

За израду локалног акционог плана запошљавања посебно су важни подаци о расположивом радном контингенту становништва старости од 15 до 64 године. У Бору ова категорија заузима 65,73 % од укупног броја становника тј. 29.342 лица. Ради поређења, републички просек износи 65,01 %, просек Региона Јужне и Источне Србије 64,40 а борске области 63,07%.

2. Анализа стања запослености и незапослености у Бору

1. Познати статистички подаци о запослености у Бору односе се на годишњи просек за 2019 .годину. Годишњи просек запослених био је 12.598 лица, од чега је 10.808 лица запослено у правним лицима - привредна друштва, предузећа и установе, 1.689 лица су предузетници и лица која раде код њих и 101 лице су регистровани пољопривредници.

Према подацима Републичког завода за статистику, у 2019.години у Бору је активно 394 привредних друштва и 1.128 предузетника.

Упоредни преглед броја запослених лица по секторима и према општини рада, према подацима Републичког завода за статистику, био је следећи:

I	2016.	2017.	2018.	2019.
1. Рударство	2.034	2.015	1.976	2.468
2. Прерађивачка индустрија	2.658	2.366	2.452	2.334
4. Трговина и поправка моторних возила	1.430	1.382	1.333	1.216
3. Здравствена и социјална заштита	1.060	1.055	1.053	1.051
5. Образовање	985	975	965	956
6. Државна управа и обавезно соц.осиг.	758	774	770	762
7. Саобраћај и складиштење	594	766	752	603
8. Стручне, научне и техничке делатности	398	452	526	535
11. Грађевинарство	305	439	527	482
9. Снабдевање водом, управљ.отп.водама	340	341	320	412
13. Услуге смештаја и исхране	275	280	319	339
10. Административне и помоћне усл. дел.	330	314	317	310
12. Снабдевање електр. енергијом, гасом и паром	288	374	359	265
14. Уметност, забава и рекреација	254	249	250	235
15. Остале услужне делатности	165	166	172	165
17. Информисање и комуникације	133	129	126	142
16. Финансијске делатности	160	160	142	136
18. Пољопривреда, шумарство и рибарство	69	60	67	56
19. Пословање некретнинама	24	25	31	30
Укупно: I	12.260	12.321	12.457	12.497
Од тога:				
- запослени у правним лицима	10.805	10.820	10.830	10.808
- предузетници и запослени код њих	1.455	1.501	1.627	1.689
II Регистровани пољопривредници	145	129	112	101
III Укупно I + II	12.405	12.450	12.569	12.598

У погледу запослености, као и претходних година, доминирају два производна сектора: рударство и прерађивачка индустрија као и сектор за трговину и поправку моторних возила с тим што је рударство преузело водећу позицију што је логична последица интензивнијег активирања ове делатности. Очекује се и даљи пораст запослености у овој грани због отварања нових рудника и проширења постојећих рудних капацитета.

У друштвеним делатностима највише упослених лица је у сектору здравствене и социјалне заштите а с обзиром на актуелну епидемиолошку ситуацију и пандемију вирусом короне, очекивано је да ће број запослених у овом сектору надаље бити у порасту због нарасталих потреба. Следе по броју запослених у 2019. години сектор за образовање и сектор државне управе и обавезног социјалног осигурања.

До значајног повећања запослености је дошло у сектору снабдевања водом и управљања отпадним водама и услугама смештаја и исхране. После вишегодишњег смањивања броја запослених, у 2019. години дошло је до повећања броја запослених и у сектору за информисање и комуникације

До смањења запослености је дошло нарочито у сектору за саобраћај и складиштење, сектору за снабдевање електричном енергијом, гасом и паром и сектору за грађевинарство.

У односу на потенцијале и развојна опредељења недовољно заступљени сектори су и даље услуге смештаја и исхране и сектор стручних, научних и техничких делатности и поред континуираног повећања њиховог учешћа у укупном броју запослених.

Константно смањивање регистрованих пољопривредника се наставило и у 2019. години када је дошло до смањења у односу на претходну годину за 10%.

Треба истаћи, да од укупно запослених у Бору, предузетници упошљавају тек 13,40 % радне снаге док је нпр. тај показатељ на нивоу Републике Србије 17,37% а у оквиру борске области, у Неготину проценат износи 23,94%, у Кладову 18,59% а у Мајданпеку 14,36%. Ипак је дошло до малог повећања у односу на 2018. годину и то за око 0,40%.

Републички завод за статистику објављује податке о регистрованој запослености према Централном регистру обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО). Развијена је методологија заснована на комбиновању података ЦРОСО и Статистичког пословног регистра (СПР). Преласком на овакав извор података проширује се обухват броја запослених тако да се под појмом запослени подразумевају лица која имају формално правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем на одређено или неодређено време; лица која раде ван радног односа, на основу уговора о делу или на основу уговора о привременим и повременим пословима; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи и лица која обављају пољопривредне делатности а налазе се у евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

2. Проблем незапослености и поред позитивног тренда смањења и даље је присутан и један је од кључних приоритета који се негативно одражава на све друге области друштвене заједнице и на све старосне структуре.

Статистички подаци Националне службе за запошљавање на крају месеца децембра 2020. године, показују да у Бору има 3.887 незапослених лица што је у односу на исти месец претходне године када је број незапослених био 4.306 лица, значајно смањење од скоро 10%, али је и даље висок степен незапослености у односу на укупан број радно способног становништва.

Од укупно незапослених 63,16% су жене или 2.455 особа. Приметно је повећано учешће жена јер је проценат учешћа у претходној години био 60,98% а то се може тумачити тако да се за повећано рударење више траже мушкарци.

У старосној структури највећи удео имају они незапослени који су стари између 30 и 50 година којих има 1.797 тј. 46,23%. Следе млађи од 30 година који чине 27,09% или бројчано 1.053 лица. Незапослених од 50 до 65 година има 1.037 тј. 26,68%

Структура незапослених лица по старосним групама

У структури незапослених према степену стручне спреме, преовлађују лица са квалификацијама од III до V степена стручне спреме којих има укупно 1.987 или 51,12%. По бројности на другом месту су лица са најнижим квалификацијама, тј. са I и II степеном којих на евиденцији НСЗ има 1.421 што је 36,56% од укупног броја незапослених; затим следе незапослени са VI – VIII степеном стручне спреме којих укупно има 12,32% односно 479 лица.

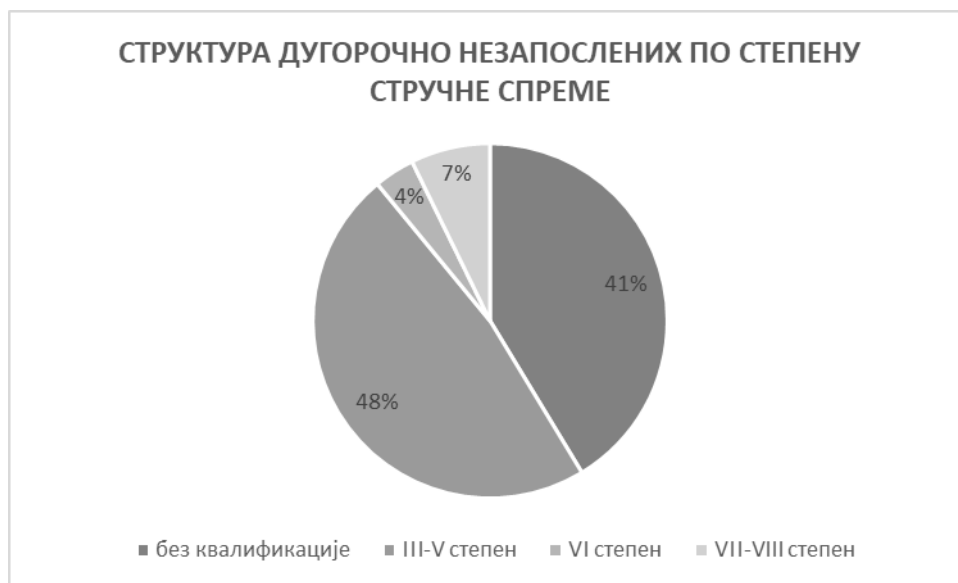
Структура незапослених по степену стручне спреме

Посебан проблем у структури незапослених су тзв. дугорочно незапослени у које спадају они који на евиденцији незапослених чекају дуже од годину дана. Дугорочна незапосленост доводи до застаревања знања па се самим тим вероватноћа да они нађу посао стално смањује. Према подацима из децембра 2020. г.у укупном броју незапослених, дугорочно незапослених лица има 2.615 тј. 67,27% од укупног броја незапослених.

Међу дугорочно незапосленим лицима преовлађују жене. Има их 1.746 што у процентима износи 66,77%. Повећао се проценат за 1,83. У квалификационој структури дугорочно незапослених лица без квалификација има 1.081 или 41,34%, са III,IV и V степеном стручне спреме 1.247 лица тј.47,69%, са VI степеном 97 лица или 3,71% и са VII и VIII степеном 190 лица тј.7,26%. Приметно је да је дошло до знатног повећања лица са високом стручном спремом којих је у истом периоду претходне године било 164.

Дугорочно незапослена лица – структура по стручној спреми

Из ових података се види да незапосленост највише угрожава жене, лица са средњом стручном спремом, лица без квалификација, лица од 30 до 50 година старости, младе до 30 година итд.

Међу незапосленима има 481 корисник новчане социјалне помоћи, 200 оба незапослена родитеља, 200 самохраних родитеља, 256 Рома, 216 особа које су биле технолошки вишак, 175 особа са инвалидитетом итд.

Пратећи проблем незапослености су: застаревање знања због дугог чекања на посао, ниска мотивисаност за запошљавање у другом занимању, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица итд.

3. Анализа социо-економске ситуације

Проблем незапослености у Бору и даље је узрокован превасходно карактером привредне структуре града (капитално интензивна рударска и металургушка производња) уз истовремено релативно споро превазилажење моноструктурног карактера привреде односно активирање других привредних области као што су туризам, пољопривреда, прерада дрвета, рециклажна индустрија, производња неметала, различитих услуга, а посебно спор развој сектора МСП. Инвестиције су претежно усмерене на носеће привредне гране рударства и металургије док су недовољне у другим привредним областима, тзв. алтернативним привредним гранама.

И поред тога, последњих година започеле су неке активности у развоју алтернативних привредних грана, као што је туризам, прерађивачке и рециклажне индустрије, пољопривреде и др.

Донети су планови генералне регулације туристичких простора Брестовачка бања- Борско језеро, планина Стол и Црни врх, чиме су створени плански услови за веће инвестирање у развој туризма на овим просторима. Приводи се крају и израда Стратегија развоја туризма која ће усмерити даљи развој ове области.

Донет је и план генералне регулације за насеље Бор у коме су дефинисани простори за развој индустрије и сектора трговине и различитих услуга.

Веома битан за развој привреде Града Бора је и пројекат завршетка индустријске зоне Бор, чији је предлагач Град Бор, а који се налази у ужем кругу пројеката за финансирање из средстава фондова ЕУ. Завршетком овог пројекта Град ће потенцијалним инвеститорима моћи да понуди инфраструктурно опремљен простор за изградњу објеката пословне намене, чиме се отварају нове могућности за развој привреде како Бора, тако и целог региона. Самим тим отварају се нове шансе за запошљавање. Планом генералне регулације градског насеља Бор предвиђен је простор за проширење индустријске зоне.

У намери да олакша пословање предузетницима и привредним друштвима Градска управа Бор у свом Услужном центру поседује Канцеларију за пријем докумената за регистрацију предузетника. У оквиру ове Канцеларије врши се пријем захтева и дају инструкције везане за регистрацију, гашење и остале промене које се тичу привредних друштава и предузетника а који су у надлежности АПР. У граду функционише Бизнис инкубатор центар са задатком да подстиче развој предузетништва које већ годинама има капацитете за подршку само 10 малих предузетника, што је апсолутно недовољно за потребе подстицаја развоју предузетништва и МСП.

У школској 2020/2021. години се стипендира 37 студента основних академских студија и 7 студента мастер академских студија.

Започете су и бројне активности на повезивању образовних институција и тржишта рада, посебно кроз развој дуалног образовања. Средње стручне школе уводе нове смерове на захтев привреде. У оквиру Техничке школе функционише Регионални центар за континуирано образовање одраслих, који је стекао значајно искуство кроз реализацију бројних програма краткотрајних стручних обука и преквалификација. У оквиру Предузећа за радно оспособљавање и рехабилитацију инвалида ("заштитна радионица") реализује се радно оспособљавање, рехабилитација и запошљавање ОСИ. Више од две деценије у Бору делује и Центар за талентоване и надарене ученике а више година уназад промовишу се природне и техничке науке кроз организацију фестивала наука и другог научних манифестација. Кроз вишегодишњу реализацију пројекта Министарства просвете, омладине и запошљавања и ГИЗ реализује се систем каријерног вођења и саветовања, односно професионалне оријентације у који су, поред НСЗ, укључене све основне школе, Канцеларија за младе као и средње школе и факултет, предузећа и јавне установе, НВО и друге институције.

Незапосленост је изузетно значајан проблем за Град Бор чијем решавању се и у наредним годинама мора прилазити још организованије, одлучније и одговорније уз ангажовање много већих сопствених ресурса као значајној допуни мера и средстава који се усмеравају са националног нивоа.

Најзначајнији пројекти који треба да обезбеде повећање запослености и даље смањење незапослености у граду Бору а тиме и да допринесу бржем економском развоју и подизању животног стандарда становништва су:

1.Пројекти отварања нових и проширења постојећих рудника (кроз улагања стране рударске компаније ЗиЈин из Кине) - новог рудника бакра и злата Чукару Пеку, проширења површинског копа Велики Кривељ, отварање новог рудника Церово 2, припреме за отварања лежишта бакра Борска река.

2.Пројекти даљег развоја производње и прераде бакра и пратећих капацитета - почетак реконструкције и проширења топионице, изградња још једне фабрике сумпорне киселине, нове електролизе, новог погона за производњу техничког кисеоника и др.

3.Пројекти развоја алтернативних привредних грана, превасходно туризма, ИКТ индустрије, рециклажних индустрија, услуга, радно интензивних индустрија, пољопривреде, трговине и других области у којима је могуће отворити већи број нових радних места, посебно кроз **развој индустријске зоне и предузетништва ослоњеног на развој носеће привредне гране производње и прераде бакра, развој тзв. зелене економије и др.** Такође неопходно је наставити са решавањем имовинско-правних односа и активирањем до сада недовољно искоришћених просторних капацитета предузећа у стечају, изграђених објеката ван функције, недовољно коришћених објеката и др. (Центроисток, Експрес, Капија Бора, Борпромет, Брестовачка бања и др.).

4. Пројекти реорганизације јавних предузећа и развоја јавно-приватног партнерства кроз обједињавање постојећих јавних предузећа и развој нових комуналних и других услуга повезивањем са приватним капиталом и предузетницима.

5.Пројекти континуираног развоја инфраструктуре - реконструкције и изградње локалних путева и градских саобраћајница, водоводне и канализационе мреже, пројеката побољшања енергетске ефикасности кроз развој зеленог зградарства, реконструкцију и изградњу топлана и топловодне мреже, изградњу ветропарка и др.

6.Пројекти развоја науке - активирање научног потенцијала Института за рударство и металургију и Техничког факултета, као и знања и искуства значајне концентрације инжењерског кадра и других стручњака у Бору, који треба да дају већи допринос како привредном тако и укупном развоју града.

7. Пројекат Технолошког инкубатора у Бору који ће бити усмерен пре свега на металски сектор а који ће представљати, осим локације за подршку пословне инкубације и место за трансфер знања и нових технологија за цео регион источне Србије. Управљаће протоком знања и технологија између факултета, института, компанија, тржишта а све уз подршку заинтересованих локалних самоуправа из региона, привреде организација за подршку развоју и државних институција.

8.Израда пројектно техничке документације за **регионални инвестициони СТАРТ АП центар** у оквиру Бизнис инкубатор центра Бора планирана је буџетом за 2021. годину.

9. **Пројекти даље реформе свих нивоа образовања, посебно увођењем нових области дуалног образовања у средње школа али и на факултету**, који треба да омогуће тешње повезивање са потребама тржишта рада. Посебно је важно што пре започети са образовањем и обуком стручних кадрова потребних за развој рударства и металургије, као и алтернативних привредних грана, како њихов развој не би успорио недостатак квалификоване радне снаге.

10.**Пројекат даље децентрализације решавања проблема незапослености** који треба да омогући веће учешће локалне заједнице његовом решавању прилагођено специфичностима, потребама и могућностима града Бора, уз истовремено повезивање са суседним локалним самоуправама. Такође кроз **унапређења рада филијале Националне службе запошљавања** кроз њену децентрализацију и прилагођавање активности локалним потребама.

V ПРИОРИТЕТИ И МЕРЕ ЗА 2021. ГОДИНУ

Град Бор је решавање проблема незапослености и веће запошљавање дефинисао као један од својих кључних приоритета, те је зато и одређен да реализује своју посебну локалну стратегију запошљавања са нагласком на акционом плану њене имплементације. Имплементационе мере су усмерене да обезбеде повећану запошљивост кроз бољу организованост и повезаност заједничким програмима свих постојећих институција које делују на подручју запошљавања и такође су у функцији остваривања циљева и приоритета Националне стратегије запошљавања.

Приликом дефинисања приоритета и мера политике запошљавања, пошло се и од основних циљева политике запошљавања на националном нивоу утврђених у Националном акционом плану запошљавања (НАПЗ) за 2020. годину с обзиром да је НАПЗ за 2021.годину још у фази доношења.

Утврђени су следећи приоритети:

- 1.подстицање запошљавања активним мерама запошљавања и укључивање теже запошљивих лица**
- 2.унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал и**
- 3.унапређење институција запошљавања**

У 2021. години планирано је учешће средстава из републичког буџета за суфинансирање субвенције за samozapošljavanje ако буде планирано НАПЗ-ом за 2021.годину.

С обзиром да јединице локалне самоуправе могу у складу са потребама локалног тржишта рада самостално планирати и друге мере активне политике запошљавања које се не налазе у НАПЗ-у, утврдити их у ЈАПЗ-у и реализацију финансирати у целости из средстава локалне самоуправе, на основу сагледавања потреба у граду Бору, утврђена је као посебна мера програм радне праксе. НСЗ ће пружати стручну и техничку подршку.

Према НАПЗ-у у 2020.години, а што је прихваћено у ЈАПЗ за 2021.годину за град Бор, приоритет при укључивању у мере активне политике запошљавања имају категорије теже запошљивих лица које обухватају:

- младе до 30 година старости,
- старије од 50 година,
- лица без квалификација и нискоквалификована лица,
- особе са инвалидитетом,
- Роме,
- кориснике новчане социјалне помоћи,
- дугорочно незапослене (на евиденцији дуже од 12 месеци а посебно оне дуже од 18)
- жене
- лица у статусу вишка запослених.

У мере треба укључити и остала теже запошљива лица као што су:

- млади у домском смештају хранитељским и старатељским породицама,
- избегла и расељена лица,
- повратници према споразуму о реадмисији
- самохрани родитељи
- оба незапослена супружника
- родитељи деце са сметњама у развоју
- бивши извршиоци кривичних дела
- жртве породичног насиља
- жртве трговине људима

ТАБЕЛА ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЈАПЗ БОР

Мера/активност	Исход/очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања
1. ПОДСТИЦАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА АКТИВНИМ МЕРАМА ЗАПОШЉАВАЊА И УКЉУЧИВАЊЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА			
1.1. Подстицати запошљавање у МСП			
1.1.1.Подстицај samozapošljavanja	Око 8 лица без суфинансирања из НСЗ Око 15 лица ако НАПЗ 2021. предвиди суфинансирање	ЈСЗ, Филијала НСЗ КЛЕР	Буџет града и буџет РС ако се планира ЈАПЗ-ом за 2021.

1.1.2.Подстицај самозапошљавању	Око 4 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ КЛЕР	Буџет града
1.1.3.Подстицај самозапошљавању	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.1.4.Субвенција послодавцима за нова радна места	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.2. Подстицати запошљавање младих			
1.2.1.Спровођење пакета услуга НСЗ за младе	По програму НСЗ	Филијала НСЗ, ЛСЗ, Канцеларија за младе	Буџет РС
1.2.2.Радна пракса	Око 25 лица	Филијала НСЗ, ЛСЗ, КЛЕР	Буџет града
1.2.3.Стручна пракса	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.3. Остале активне мере			
1.3.1.Јавни радови	Око 90 лица	ЛСЗ НСЗ	Буџет града
1.3.2.Јавни радови	Квота НСЗ	НСЗ	Буџет РС
1.3.3. Субвенција запошљавања ОСИ	Квота НСЗ	Филијала НСЗ	Посебан буџетски фонд РС
1.3.4. Друге мере из програма НСЗ	Смањење броја незапослених	Филијала НСЗ	Буџет РС
2. УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА РАДНЕ СНАГЕ И УЛАГАЊЕ У ЉУДСКИ КАПИТАЛ			
2.1. Повезивање образовања и тржишта рада			
2.1.1. Функционално основно образовање одраслих	По програму Министарства просвете	ОШ "Вук Караџић"	Министарство просвете Буџет града
2.1.2. Усаглашавање уписне политике средњих школа	Школовање за тражена занимања	Школска управа, Органи управе Града, ЛСЗ, послодавци	
2.1.3. Стручна пракса ученика и студената	Већа оспособљеност за рад у струци	Школе и послодавци	
2.1.4. Стипендирање студената	Помоћ при школовању студената са високом просечном оценом	Комисија за стипендирање, ЛСЗ	Буџет града
2.1.5. Подстицај талентованим ученицима и студентима	По програму Министратва просвете	Регионални центар за таленте Бор, ЛСЗ	Буџет града Министарства просвете и омладине
2.1.6. Подршка образовним активностима НВО у функцији образовања и предузетничког оспособљавања	По одобреним пројектима	НВО	Буџет града, Одговарајућа министарства, Донатори
2.2. Каријерно саветовање и вођење - Професионална оријентација			
2.2.1. Реализација програма ПО и каталога услуга у основним школама	Урађени и реализовани програми ПО и Каталога услуга ПО у свим основним школама	Базичне основне школе	Министарство просвете, пројекат, Буџет града, Донатори
2.2.2. Развој ПО у средњим школама	Реализација програма ПО и Каталога услуга ПО	Средње школе и Канцеларија за младе, , ученичке	Министарство просвете, пројекат, Буџет града

	у свим средњим школама	организације	Донатори
2.2.3. Развој ПО на факултету	Реализација Каталога услуга ПО	Технички факултет, Канцеларија за младе, студентске организације и остале НВО	Министарство просвете, Београдски универзитет, Буџет града, Донатори
2.2.4.Развој ПО у НСЗ		НСЗ	Буџет РС
2.2.5. Фестивал природних и техничких наука и Ноћ истраживача	Подигнута мотивација ученика за области природних и техничких наука	Технички факултет, Техничка школа, ОШ 3. октобар, ДМИ Бор Остали организатори	Министарства Донаторска средства, град, средства организатора
2.3. Додатно образовање и обуке			
2.3.1. Континуирано образовање одраслих	Повећана могућност задржавања и налажења посла	Регионални центар за континуирано образовање одраслих . Техничка школа	НСЗ, послодавци, заинтересовани појединци
2.3.2. Обука за предузетништво	Боља информисаност и већа предзнања за успешнији почетак пословања заинтересованих	Филијала НСЗ, образовне и друге институције и НВО	Буџет РС, Буџет града, донације
3. УНАПРЕЂЕЊЕ ИНСТИТУЦИЈА ЗАПОШЉАВАЊА			
3.1. Јачање капацитета ЛСЗ и проширење области деловања на образовање одраслих	Развијено партнерство, оспособљени чланови, проширена област деловања на образовање одраслих	Органи Града	Буџет града, Буџет РС, ИПА и друга донаторска средства
3.2. Јачање капацитета Филијале НСЗ	Децентрализован рад НСЗ, оспособљени стручњаци	Министарство за социјалну политику и запошљавање	Буџет РС, ИПА и друга донаторска средства
3.3 Унапређење рада Бизнис инкубатор центра	Унапређен рад Бизнис инкубатор центра	Органи Града, БИЦ, Удружење предузетника	Буџет града
3.4. Технолошки инкубатор у Бору	Трансфер знања и нових технологија за источну Србију	БИЦ, Факултет, Институт, градска управа, привредни субјекти	Буџет града, донатори
3.5. Развој модела интегрисаних услуга запошљавања	Развијено партнерство, развијени модели	ЛСЗ, Филијала НСЗ, Центар за социјални рад, школе	Буџет РС, Буџет града
3.5. Уграђивање и повезивање политике запошљавања са другим политикама и документима, посебно са Стратегијом за локални одрживи развој и Планом развоја града чија израда је у току	Предуслови за ефикаснију политику запошљавања	ЛСЗ, органи Града	Буџет града, ИПА и друге донације

VI ФИНАНСИРАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ АКТИВНИХ МЕРА

У буџету Града Бора за 2021. годину, кроз посебне ставке буџета за подстицај запошљавању, планирана су средства у износу од **18.000.000,00** динара.

На основу сагледавања и анализе прикупљених података везаних за Град Бор, предложене су мере које ће се финансирати. Из средстава по ЛАПЗ-у финансирање се следеће финансијске приоритетне мере за 2021. годину:

1. Субвенција за samozapošljavanje – са намером да се ојача приватни сектор који у Бору знатно заостаје и у запошљавању учествује са 13,40%. С обзиром да се за 2021. годину не очекује значајније отварање нових радних места у државном сектору, очекује се да би у будућности приватни сектор могао да креира значајно више нових радних места. Мера је применљива за широки обухват незапослених лица која имају добре пословне идеје па је подједнако могу користити и жене, млади, лица са различитим квалификацијама и различите старосне доби.

Локални савет за запошљавање је одлучио да предложи улагање средстава у ову меру на следећи начин:

-2.000.000,00 динара ће ићи на суфинансирање из републичког буџета ако

НАПЗ-ом за 2021.годину који је још у процесу доношења буде предвиђено суфинансирање ове мере

-1.000.000,00 динара ће се утрошити за самостално финансирање где ће НСЗ пружати стручну и техничку подршку.

Средства ће се одобравати за оснивање радње, задруге или другог облика предузетништва као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, под условом да је лице на евиденцији НСЗ и да је завршило обуку за предузетништво код НСЗ или неке друге одговарајуће институције. Поред овог вида подстицаја предузетништва, очекује се и да шири друштвена заједница предузме и низ других мера како би ова мера дала очекиване резултате.

2. Јавни радови – мера која се добро показала свих претходних година. Ови радови су друштвено корисни за град и доприносе решавању школованих, инфраструктурних и социјалних проблема и у складу са пројектима одобраваће се ангажовање лица из свих категорија теже запошљивих а првенствено нискоквалификованих. У реализацији ове мере моћи ће да учествују послодавци који се континуирано финансирају из градског или републичког буџета.

За меру се не тражи учешће из републичког буџета. Град ће самостално финансирати меру а НСЗ-Филијала Бор ће пружити стручну и техничку подршку.

3. Програм радне праксе - подразумева оспособљавање за самосталан рад. Програм је намењен незапосленим лицима са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа.

За меру се могу пријавити послодавци из државног и мешовитог сектора.

Град ће самостално финансирати ову меру а НСЗ ће пружити стручну и техничку подршку.

ТАБЕЛА ФИНАНСИРАЊА ПРИОРИТЕТНИХ МЕРА ЗА 2021.ГОДИНУ				
Мера/активност	Исход/очекивани резултат	Носиоци активности	Извор финансирања	Износ средстава
Мере које ће суфинансирати и Република Србија				
1.1. Субвенција за самозапошљавање	8 лица ће регистровати делатност 15 лица ако буде суфинансирано из РС	ЛСЗ, Филијала НСЗ, КЛЕР	Буџет Града Буџет РС	2.000.000,00 + средства из буџета РС ако буде планирано НАПЗ-ом
2. Мере које ће самостално финансирати град				
2.1. Јавни радови	Око 90 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет Града	10.000.000,00
2.2. Радна пракса	Око 25 лица	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет Града	5.000.000,00
2.3. Субвенција за самозапошљавање	4 лица ће регистровати делатност	ЛСЗ, Филијала НСЗ	Буџет Града	1.000.000,00
УКУПНО:	Око 134 лица			18.000.000,00 + Средства из буџета РС

Уколико средства за суфинансирање не буду обезбеђена по основу конкурса Министарства за рад, запошљавање и социјалну политику, биће утрошена средства обезбеђена у буџету града, уз сагледавање потреба и могућности иницирања одговарајућег ребаланса буџета односно повећања наменских средстава у буџету града.

Остале активне мере, активности у областима унапређења квалитета људских ресурса и унапређења институција запошљавања, финансираће се из средстава НСЗ, различитих ставки републичког буџета и буџета града које се односе на образовање, социјалну заштиту, активности младих, рад органа и др., из средстава донација или припадају тзв. нефинансијским мерама и активностима

VII МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА ЛАПЗ ГРАДА БОРА ЗА 2021.ГОДИНУ

Локални акциони план запошљавања града Бора за 2021. биће реализован непосредно кроз имплементацију његових приоритета, мера и активности, као и преко посебних пројеката, мера и активности других сродних стратегија и планова, нарочито Програма развоја града Бора чија је израда у току. Као и протеклих година реализацију Локалног акционог плана запошљавања Бор пратиће континуирано Локални савет запошљавања, као стручно радно тело Скупштине града Бора, настојећи да остварује сарадњу са осталим сличним телима града (Савет за социјалну политику, за младе,

социјално-економски савет и др.) и укључујући у свој рад (састанке, радне групе, истраживања, иницијативе, анализе, активности..) зависно од теме и њиховог интересовања и представнике свих других субјеката.

Обзиром на и даље изражен проблем незапослености у граду и ограниченост расположивих средстава у градском буџету за подстицај запошљавања, Локални савет за запошљавање ће иницирати стално ажурирање приоритетних мера за подстицај запошљавању и повећање потребних средстава кроз одговарајуће допуне ЛАПЗ, ребалансе буџета града, повезивање и обједињавање различитих позиција градског буџета, обезбеђивање средстава преко државних субвенција, донација, ИПА и осталих програма ЕУ.

Евалуација реализације Локалног акционог плана запошљавања за 2021.годину вршиће се континуирано при чему ће се сарађивати са партнерима, посебно приликом покретања захтева за ребалансом буџета града, израде пројекта и конкурсања за средства донатора. Комплетна оцена реализације Локалног акционог плана запошљавања за 2021.годину биће дата у оквиру израде и доношења ЛАПЗ-а за 2022.годину.

Локални акциони план запошљавања града Бора објавити у “Службеном листу града Бора”